

af retten i Glostrup i 3 retskredse (Folketingstidende 1964-65, sp. 53, 287, 2369, 2557, tillæg A, sp. 41, tillæg B, sp. 209, tillæg C, sp. 73).

For tiden findes der herefter 108 retskredse. Uden for København er der ved de fleste underretter ansat én dommer. Ved 8 underretter — retterne i Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Ballerup, Randers, Frederikshavn, Esbjerg og Haderslev — er der dog ansat 2 dommere, og ved 4 underretter — Frederiksberg birkeret, Odense byret, Århus byret og retten i Ålborg — er der ansat 3 dommere.

For at skabe mulighed for en mere langsigtet planlægning har justitsministeriet foretaget en undersøgelse af, hvilke ændringer i retskredsene og underretternes organisation som under hensyn til stigningen i befolkningstallet og sagsantallet må anses for nødvendige i hele landet i tiden indtil 1970. Det er meningen med jævne mellemrum at føre denne undersøgelse à jour.

Til brug for undersøgelsen har man indhentet oplysninger om den forventede udvikling i befolkningstallet i retskredsene. Det tilvejebragte materiale om befolkningstilvæksten hidrører i alt væsentligt fra landsplansudvalgets sekretariat.

Ved overvejelserne af, om underretter, hvor der er ansat én dommer, burde aflastes — ved deling af retskredsen eller ved ansættelse af flere dommere — har man hidtil taget sit udgangspunkt i retskredsens befolkningstal, idet man i overensstemmelse med det ovennævnte forslag i betænkningen om dommers uddannelse har taget spørgsmålet op, når befolkningstallet i en retskreds oversteg eller nærmede sig 50.000. Denne praksis fik tilslutning af det folketingsudvalg, der var nedsat vedrørende revisionen af retskredsinddelingen i 1956, jfr. Folketingstidende 1955-56, sp. 3541, og de fornyede overvejelser i forbindelse med den nu foretagne gennemgang af underretternes organisation har ikke givet grundlag for at fravige den.

I sig selv kan befolkningstallet i en retskreds naturligvis intet sige om arbejdsmængden ved embedet. Imidlertid er der normalt et nogenlunde fast forhold mellem befolkningstal og sagsantal. Sagsantallet er dog i højere grad end befolkningstallet udsat for svingninger. Efter justitsministeriets opfattelse må prognoser vedrørende befolkningstallets udvikling derfor fortsat betragtes som det sikreste grundlag for den fremtidige planlægning.

I undersøgelsen indgår oplysninger om sagsantallet i de enkelte retskredse. For at kunne sammenligne angivelserne af sagsantallet ved de enkelte retskredse har man beregnet gennemsnitlige sagsantal for retskredse med én dommer, inddelt i 4 grupper på grundlag af befolkningstallet. Tilsva-

rende gennemsnitstal er beregnet for de retskredse, hvor der er ansat 2 dommere.

Undersøgelsen har også omfattet oplysninger om, i hvilket omfang der er givet fuldmægtige fast konstitution til at udføre de egentlige dommerforretninger.

På grundlag af det således tilvejebragte materiale må det antages, at der i de nærmeste år vil være behov for oprettelse af yderligere ca. 15 stillinger som dommer ved underretterne uden for København, jfr. budgetoverslaget for 3-års-perioden 1967-68, 1968-69 og 1969-70, s. 75. Bl. a. under hensyn til de personalemæssige og lokalemæssige problemer, der er forbundet med oprettelse af nye dommerembeder, har justitsministeriet imidlertid anset det for rigtigst at søge denne forøgelse af embedernes antal gennemført gradvist.

Det foreliggende lovforslag går ud på, at tilvejebringe hjemmel for, at der ansættes to dommere ved Roskilde herredsret samt ved retterne i Helsingør og Sønderborg, og at Århus byret, Århus nordre herredsret og Århus søndre herredsret sammenlægges til én ret, Århus by- og herredsret, der organiseres som en kollegial ret med en præsident og 7 andre dommere efter i det væsentlige samme principper som Københavns byret. I samtlige de nævnte områder har antallet af retssager, i hvilke retten beklædes af dommerfuldmægtige i henhold til fast konstitution, nået et omfang, der må anses for betænkeligt på baggrund af de i indledningen nævnte forudsætninger i grundloven og retsplejeloven.

Det indsamlede statistiske materiale vedrørende de nævnte retter er optaget som *bilag 1* til lovforslaget, idet tallene dog er ført à jour til 1966. Som *bilag 2* er optaget en oversigt over det gennemsnitlige sagsantal i 1966 ved de underretter, hvor der er ansat én dommer og hvor befolkningstallet er mellem 50.000 og 60.000 indbyggere.

Oprettelse af de i alt 6 dommerembeder — herunder embedet som præsident for Århus by- og herredsret — som lovforslaget omfatter, vil indebære, at et tilsvarende antal stillinger som retsassessor eller dommerfuldmægtig vil kunne inddrages i de pågældende retskredse. Der vil dog ikke blive foretaget afskedigelser, idet inddragelsen agtes foretaget efterhånden, som stillingerne bliver ledige ved forflyttelse, forfremmelse eller lign., og en reduktion af fuldmægtigtallet forudsætter selv sagt, at der ikke sker en ekstraordinær stigning i sagsmængden. De inddragne stillinger vil kunne nedlægges ved normeringslov. Udgifterne ved et dommerembedes oprettelse vil således kun udgøre forskellen mellem lønningen til henholdsvis en præ-